

Ballagnak

A hagyomány folytatódik. Vannak, akik továbbvigyék, fenntartsák, éltsék. Évről - évre elballag egyik csapat a másik után, de amíg van gyermek a schola nem marad üres, és búcsúzni is fognak tőle. Egyesek éretten, mások még úton az érettség fele egy másik, magasabb fokozatot képviselő intézményben folytatják.

Nem ritka, hogy akik ha már régebben is értek, némi nosztalgiával, szívesen térnek vissza bár egy ilyen esemény erejéig egykori iskolájukba. Nem csak olyanok, akiknek valaki rokona pont onnan búcsúzik.

Ahogy tudjuk a magyar élettérben immár 246 éve tart a selmecebányai kohász-tanulók kezdeményezésének ápolása.

Bár eredetileg német városokból származik a szokás, Heidelbergből, Jénából, Lipcséből, csak úgy, mint a közismert diákdal a Gaudeamus igitur, 32 évvel a kohászok után az erdészek is átvették, meghonosították. A latin szöveg, a dal eleje hozzávetőleges magyar fordításban: "örülünk, ifjak, fiatalok vagyunk, a messzi vénségig van még időnk az örömökre".

Az eredetileg is magyar, közismert „Ballag már” sokkal későbbi és valójában egy operett betétdala. „Az iglói diákok” címmel 1909-ben tűzték először műsorra, a darab cselekménye pedig nagyjából két évtizeddel előbb játszódik.

Búcsúzáskor, az épület, a termék végigvándorlása alkalmával a dalnak két első versszakát szokták énekelni. A többi ötöt nagyon ritka, hogy ismerje valaki. Nem jellemző!

Farkas Imre szerzeménye elég időtállóan bizonyult, bár a szövegében szereplő filisztert ma már kevesen tudják, hogy valójában nyárspolgárt jelent. Sokaknak lehet, már ez a fordítás sem mond sokat. Talán semmit.

Nem csak a nyelv változott, hanem az eseményhez kapcsolódó szokások nagy része is. De ez érthető, egy részük természetes. Mások ma a kedvelt és ismert dalok, a zene, a táncok, az ajándékok, bankettek, egyszóval a „körítés”. Persze örülünk, ha van, ahol ragaszkodnak régi elemekhez, a felelevenítésükhöz. A legalább részben megőrzött hagyományokat is nagyon tudjuk értékelni.

Minden változás, új szokás ellenére a dolog lényege még ma is ugyanaz: búcsú a rövidebb-hosszabb ideig az otthon szerepét is betöltő iskolától. Sokaknak pedig az érettséget jelentő életkor elérését szimbolizáló eseménysorozat.

A „Gaudeamus” nyelvéhez igazodva, ma is búcsú az „alma matertől”. Hagyományosan általában ezt így emlegetik.

A magyar élettérben, napjainkban van egy másfajta jelentőségük, talán jelentésük ezeknek az eseményeknek. Ugye addig van és kell iskola, amíg van kiért fenntartani, szóval van kinek. Amíg egy iskolából elballagnak, és évről-évre követik egymást a kilépő csapatok, az a jelenlét, a meglét, a folytonosság, a megmaradás, az igénynek is jele. Jelenti az igényt az anyelvre, tudásra, kultúrára. Azt, hogy vannak gyermekek, ifjúság, belátható jövő.

Legyen!

Diószeghy László